

Šu 366 obč. zák. proti vůli vlastníka nesmí býti porušeno zásahem z třetí strany. Nárok na odstranění takového porušení, i když se stalo nesprávným úředním úkonem, tkví tedy v právu k věci, postiženém tímto porušením, není tudíž omezen na osobu původního vlastníka a, bylo-li toto právo vlastníkem přeneseno na jiného tak, jak mu příslušelo, vzchází zase tomuto nabyvateli toto oprávnění k odporu z onoho naň přeneseného práva k věci. Dlužno proto schváliti stanovisko nižších soudů, že převodem vlastnictví s Pavly G-ové na žalobkyně nezaniklo právo k odporu dle Šu 37 ex. ř. Zánik takový byl by nastal ovšem tehdy, kdyby se byl vlastník tomuto neprávem na věci vymoženému právu zástavnímu podvolil, ať již výslovně nebo mlčky, nebo kdyby byl původní vlastník toto právo k věci postoupil novému nabyvateli s výhradou tohoto zástavního práva exekučně založeného. Než dle zjištění nižších soudů nic takového se nestalo. Naopak Pavla G-ová, třebaže exekuci neodporovala vylučovací žalobou, přece se proti této exekuci výslovně jiným způsobem ohradila, žádavši písemně na vymáhajícím věřiteli, by upustil od exekuce z důvodu jejího práva. Pokud jde o dovolatelovu námitku, že by žalobkyně, kdyby bylo žalobě vyhověno, byly neoprávněně obohaceny, stačí poukaz na to, že žalobkyně nabyly sporných předmětů úplatnou smlouvou, o níž nebylo tvrzeno, že úplata byla vzhledem k provedenému zájmu věci snížena.

Čís. 6487.

Vzdání se napadlého dědického práva ve prospěch určité osoby jest darováním. Stačí však, stalo-li se vůči pozůstalostnímu soudu, formy notářského spisu tu netřeba.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1926, R I 904/26.)

Pozůstalostní soud prohlásil vzdání se dědického práva, ohlášené dne 16. července 1924 dědici (dětmi zůstavitelovými) Aloisem Š-em, Annou K-ovou, Hanou P-ovou a Marií Č-ovou za neplatné a přijal na soud dědické přihlášky ze zákona pozůstalé vdovy, Aloisie Š-ové, bez dobrodiní inventáře a Hany P-ové a Marie Č-ové s dobrodiním inventáře s tím, že pozůstalost bude projednána dle zákona se všemi zákonnými dědici s dobrodiním inventáře. Důvody: Dne 5. července 1924 zemřel Václav Š. Dne 16. července předložil Alois Š. podání s prohlášením ze dne 25. května 1924, kterým se on spolu s ostatními dětmi zůstavitelovými vzdávají dědického práva po Václavu Š-ovi, jednak pro případ smrti tohoto ve prospěch své matky Aloisie Š-ové, jednak pro případ smrti Aloisie Š-ové ve prospěch Václava Š-a. Jest tudíž zkoumati, zda tato prohlášení jsou dle ustanovení obč. zák. platná, čili nikoliv. Dle předpisu Šu 551 nový doslov obč. zák. vyžaduje se k platnosti smlouvy o zřeknutí se dědictví buďto notářského spisu, nebo soudního zápisu. Předložená prohlášení předpisu zákonnému neodpovídají, jsou tudíž dle Šu 551 obč. zák. neplatná. Jest pravda sice, že vada ta mohla býti dodatečně odstraněna soudním přípisem, avšak ani to se nestalo,

naopak ze soudních spisů nevychází ani na jevo, že při prvním projednávání byli všichni dědicové řádně obesláni. V důsledku toho nebylo proti nim použito ani ustanovení §u 120 nesp. říz. Teprve dne 2. listopadu 1925 Alois Š. a Anna K-ová projevíli s projednáním pozůstalosti protokolárně souhlas, avšak Hana P-ová a Marie C-ová s projednáním pozůstalosti nesouhlasily, nýbrž přihlásily se k dědictví. Poněvadž jsou zde různé dědické přihlášky, jednak přihláška pozůstalé vdovy Aloisie Š-ové ze zákona bez dobrodiní inventáře, jednak pozůstalých dcer Hany P-ové a Marie Č-ové ze zákona s dobrodiním inventáře a žádná strana nemá tudíž silnějšího dědického práva, nemohl soud rozhodnouti o tom, která z nich má býti poukázána na pořad práva, nýbrž přímo rozhodnouti, že pozůstalost jest projednati dle zákona, tedy se zřízením inventáře, poněvadž v tomto případě vyhovuje to úmyslu zákonodárce, by pozůstalost byla řádně odhadnuta. **R e k u r s n í s o u d** vzal na vědomí prohlášení dědiců o vzdání se dědictví. **D ů v o d y:** Především dlužno zdůrazniti, že otázku mezi nápadníky dědictví spornou, zejména též výklad zřeknutí se dědictví dlužno řešiti v řízení nesporném a nelze podle §u 125 nesp. říz. odkazovati některého nápadníka na pořad práva (rozh. nejv. soudu ze dne 23. ledna 1900 — 784 Gl. U. 857). Musí tudíž soud pozůstalostní tuto právní otázku řešiti sám a to také učinil. Ovšem jest pravda, že otázku tuto po stránce právní řešil správně, odvolávaje se na ustanovení §u 551 obč. zák. Jak z doslovu tohoto zákonného ustanovení patrně, předpokládá použití § 551 obč. zák., že smlouva (soudní protokol), jimiž budoucí dědic předem vzdává se dědického práva, uzavírá se (sepisuje se) mezi tímto budoucím dědicem a zůstavitelem. Předpokládá se tudíž v každém případě, že zůstavitel jest v čase této smlouvy, ke své platnosti formy notářského spisu vyžadující, neb v čase spisování soudního protokolu na živu. Není tudíž správné, dovolal-li se soud prvý tohoto zákonného ustanovení, nýbrž měl použití ustanovení § 805 obč. zák., dle něhož každé svéprávné osobě jest volno k dědictví výjimečné (bezvýjimečně) se přihlásiti nebo také dědictví se vzdáti. K tomuto prohlášení netřeba však zvláštní, §em 551 obč. zák. požadované formy. Když tudíž pozůstalé zletilé děti zůstavitelovy, spolu zákonní a nepominutelní dědicové; Alois Š., Anna K-ová, Marie Č-ová a Hana P-ová nejen před zůstavitelovou smrtí dne 25. května 1924, nýbrž i po zůstavitelově smrti, tudíž po 5. červenci 1924, a to Alois Š., Aloisie Š-ová a Hana P-ová dne 13. listopadu 1924 při sepisování úmrtního zápisu, Alois Š., Aloisie Š-ová, Anna K-ová a Hana P-ová dne 1. září 1925, Alois Š. a Anna K-ová dne 2. listopadu 1925 u soudu protokolárně prohlásili, že se zřikají veškerých dědických nároků po svém otci Václavu Š-ovi, dne 5. července 1924 zemřelém, ve prospěch své matky Aloisie Š-ové, sluší toto jejich prohlášení vzíti na vědomí soudu a pozůstalost se zbylou zákonnou dědičkou projednati. Podotknouti dlužno, že dle § 806 obč. zák. opakem nelze nejen dědické přihlášky, nýbrž ani vzdání se dědictví již odvolati. Dále dlužno uvést, že platnost podpisů svých na prohlášeních Marie Š-ové a Hana P-ová ani nepopírají, a že

námítky jejich, že podepsaly prohlášení z donucení a byvše uvedeny v omyl, patří dle § 2 nesp. říz. na pořad práva.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Prohlášení ze dne 25. května 1924 nemůže přijíti v úvahu, poněvadž spadá ještě do doby před smrtí zůstavitelovou, dle §u 551 obč. zák. vyžaduje se však k tomu, by někdo platně již napřed se vzdal dědictvého práva, smlouva se zůstavitelem, jež potřebuje ku své platnosti formy notářského spisu neb soudního protokolu. Těch předpokladů zde však nebylo. Kdo však může se svými právy samostatně nakládati, tomu jest dle §u 805 obč. zák. volno, vzdáti se dědictví jemu napadlého. Toto vzdání se nemůže již býti odvoláno (§ 806 obč. zák.). K prohlášení o takovém vzdání se dědictvého práva není třeba zvláštní formy. V úmrtním zápise ze dne 13. listopadu 1924 jest v odstavci 13. poznámka, že děti podaly k soudu prohlášení o zřeknutí se dědictvých podílů po otci ve prospěch matky. Tomu může očividně jen tak býti rozuměno, že se tu poukazuje na prohlášení ze dne 25. května 1924 a nepřichází tedy rovněž v úvahu, při čemž mimochodem nutno podotknouti, že tento úmrtní zápis podepsala ze stěžovatelek jen Hana P-ová, nikoli též Marie Č-ová. Rozhodujícím jest tedy pouze prohlášení ze dne 1. září 1925, jež také obě stěžovatelky podepsaly a jež bylo pozůstalostnímu soudu dne 15. října 1925 předloženo a tudíž za tím účelem sepsáno. Rekursní soud, posuzuje toto prohlášení s hlediska §u 805 a 806 obč. zák., praví, že obě stěžovatelky váže, že pozůstalostní soud je má vzíti na vědomost a tudíž pozůstalost projednati jen s pozůstalou vdovou. V dovolacím rekursu se vytýká, že toto prohlášení, poněvadž se stalo ve prospěch určité osoby, nebylo posuzováno s hlediska §u 939 obč. zák. a ježto obsahuje pouze darovací slib, vyžaduje prý ku své platnosti formy notářského spisu. Ježto jí nemá, jest prý neplatné. Dovolací rekurs není odůvodněn. Dle §u 939 obč. zák. nepokládá se za dárce, kdo vzdává se očekávaného nebo skutečně napadlého práva, aniž je řádně postoupil jinému. Z toho jest vyvozovati, že ve vzdání se takového práva, zejména napadlého již dědictvého práva ve prospěch jiného, lze spatřovati darování za předpokladů §u 938 obč. zák. Sama dovolací stížnost připouští, že se tak stalo v souhlase s pozůstalou vdovou, kteráž také vzhledem k tomuto prohlášení při projednávání pozůstalosti u soudního komisaře dne 29. července 1925 žádala, aby pozůstalost byla bez ohledu na dědictvé právo dětí projednána pouze s ní a jí odevzdána. Nejen věc, nýbrž i majetková práva (§ 291 obč. zák.) mohou býti předmětem darování a když i očekávaná práva, tož tím více práva již napadlá, tedy i dědictvá práva (Ehrenzweig, sv. II. díl I. str. 337, Krasnopolski, sv. III. str. 321). Vzdání se stalo bezúplatně a ve prospěch pozůstalé vdovy. Není však správným názor dovolací stížnosti, že pro nedostatek formy jest prohlášení o vzdání se dědictví ve prospěch pozůstalé vdovy neplatné. Jen k darování »bez skutečného odevzdání« jest potřeby formy notářského spisu (§ 943 obč. zák. a zákon ze dne 25. července 1871, č. 76 ř. z.). Zvláštní formě pod-

léhají tedy jen takové případy, kde ke smlouvě o darování nepřistupuje zároveň jiný od ní rozdílný, jako odevzdání se vyznačující úkon, z něhož jest teprv opravdová vůle dárce patrna, aby předmět darování ihned přešel v držení obdarovaného (jud. býv. nejv. soudu č. 142 Sg. II čís. 650, Ehrenzweig v uvedeném díle str. 344). Kde však smlouva nevyžaduje ještě zvláštního splnění, kde ihned se uskutečňuje právní výsledek, ku kterémuž směřuje darování, není vázána formou notářského spisu a proto vzdání se napadlého dědictví může i bez této formy platně se státi. (Krasnopolski v uvedeném díle na str. 324, Stubenrauch II. díl str. 134, rozhodnutí býv. nejv. soudu Sg. 11507.) V praxi také bez výjimky se přijímají jako platná prohlášení o vzdání se dědictví ve prospěch určité jiné osoby, aniž se vyžaduje k tomu formy notářského spisu. Ovšem prohlášení takové musí se státi vůči pozůstalostnímu soudu, jak tomu bylo také v tomto případě. Stěžovatelky nevhodně se odvolávají na rozhodnutí býv. nejv. soudu ve Sbírce N. F. XVIII. sv. č. 1763, neboť tam prohlášení o vzdání se dědictví stalo se soukromě, nikoli vůči pozůstalostnímu soudu, bylo proto pojímáno jako pouhý slib darování, jenž pak ovšem vyžaduje předepsané formy.

Čís. 6488.

Převod úvěrové (kauční) hypoteky jest jen potud přípustným, pokud lze převést i poměr, z něhož vzešla úvěrová hypoteka, a pokud tento základní poměr za souhlasu toho, kdo požívá úvěru, byl skutečně převeden.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1926, R I 911/26.)

Knihovní žádosti, by na nemovitosti Augusta a Františky P-ových bylo vloženo na základě postupní listiny pro společnost s r. o. zástavní právo z úvěrové pohledávky, pro niž dosud bylo vloženo zástavní právo pro postoupitelku firmu H., soud první stolice vyhověl, rekursní soud knihovní žádost zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu mimo jiné z těchto

důvodů:

Jako výjimka ze zásady, že lze zapsati do pozemkové knihy zástavní právo jen pro peněžitou pohledávku číselně určitou (§ 14, první odstavec knih. zák.), dopouští se v druhém odstavci §u 14 knih. zák. mimo jiné také zápis zástavního práva pro pohledávky z poskytnutého úvěru do určitého nejvyššího peníze. Jde tu o pohledávky, jež vzejdou z určitého právního poměru mezi stranami, totiž tím, kdo úvěr poskytuje, a tím, kdo jej přijímá a pro jeho krytí dává zástavu. Již z této povahy pohledávky plyne, že převod úvěrové hypoteky jest jen potud přípustným, pokud lze převést i poměr, z něhož právě úvěrová hypoteka vzešla, a